

* * *

1 יד. צוה לנגן ואמר מאמר דיבור-המתחיל מי מנה עפר יעקב גוי.
2 [כבוד-קדושת אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "כמה מעלות .. על-אחת-כמה-וכמה .. שהוציאנו
3 ממצרים"].

* * *

4 טו. ענין השחרור והגאולה שהיה באופן נסי (כנזכר לעיל⁶⁷) - לא נשאר בעולם הנסים, אלא נמשך
5 אחר-כך במעשה בפועל, ועד שנמשך אפילו לאחר שנסע מעבר לגבול, בבחינת פירות ופירי פירות,
6 גידולים וגידולי גידולים, אשר אף שיכולים לטעות ולחשוב שזהו ענין טבעי בלבד, הרי כשמתכוונים
7 בזה רואים מיד שזהו רק מצד נס שלמעלה מדרך הטבע, אלא שהנס פעל שגם הטבע ישתנה.
8 ובהקדים המדובר פעם בארוכה⁶⁸ שבכללות ענין הנסים יש שני סוגים: (א) נס שהוא באופן חד-פעמי,
9 ואחר-כך נמשך ממילא בדרך הטבע, (ב) בכל משך הזמן יש צורך שיומשך ענין הנס בכל רגע ורגע (ויש
10 לחקור בנוגע לכמה נסים, כמו הנס דירידת המן, בארה של מרים, וכיוצא בזה - אם היה זה באופן שהנס
11 נמשך כל הזמן, או שהנס היה רק לרגע, ואחר-כך נמשך בדרך הטבע).

12 וכידוע הדוגמא לזה - שהרי על כל ענין מביאים דוגמא בנגלה⁶⁹ - מסיפור הגמרא⁷⁰ אודות רבי חנינא
13 בן דוסא, שהיה רגיל בנסים⁷¹, שכאשר בתו אמרה לו "כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן, והדלקתי
14 ממנו אור לשבת, אמר לה, בתי, מאי איכפת לך, מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק" -
15 שלכאורה הרי זה סיפור פשוט, אבל באמת הרי זה דורש הבנה בענין הנסים, ועד שזהו ענין שנוגע גם
16 לחילוק בדין והלכה:

17 הסדר על-פי טבע הוא - ששמן דולק, ואילו חומץ אינו דולק. ועל זה אמר רבי חנינא בן דוסא, שכיון
18 שגם העובדה ששמן דולק היא רק בגלל שהקדוש-ברוך-הוא "אמר לשמן וידלוק" (והיינו, שגם מציאות
19 הטבע אינה באופן שיכולה להתקיים ללא הקדוש-ברוך-הוא חסו-שולם, ובמילא לא שייך שיהיה בהטבע
20 ענין של נס), הרי ביכלתו של הקדוש-ברוך-הוא ש"יאמר לחומץ וידלוק".

21 אבל אף-על-פי-כן, יש בזה חילוק על-פי תורה - שכאשר שמן דולק, עי"ז ש"אמר לשמן וידלוק",
22 הרי זה ענין שעל-פי טבע, אבל כאשר "יאמר לחומץ וידלוק", הרי זה ענין של נס, וחלים על זה כל
23 ההגדרות שישנן בתורה (הן על-פי פנימיות התורה והן על-פי נגלה דתורה) בנוגע לענין הנס, וכמו:
24 "אסור לאדם להנות ממעשה נסים"⁷², וכן "אם עושיין לו נס מנכין לו מזכויותיו"⁷³ - שכל הגדרים האלו
25 אינם שייכים כש"אמר לשמן וידלוק", אלא דוקא כש"יאמר לחומץ וידלוק".

26 ועל-פי-זה נשאלת לכאורה שאלה:

27 ידוע הכלל "לא עביד קודשא-בריך-הוא ניסא למגנא"⁷⁴, כך, שענין הנס אינו אלא כאשר אין דרך
28 אחרת כביכול, אבל כאשר די בדרך הטבע, לא יעשה הקדוש-ברוך-הוא נס רק כדי להראות "קונץ".

29 ובנדון-דידן, כאשר כלי של חומץ נתחלף בכלי של שמן, ויש צורך להדליק ממנו - הנה במקום
30 לפעול נס שהחומץ ידלוק, יש אפשרות לפעול נס שהחומץ יתהפך לשמן (כמו במצרים, שהמים נהפכו

תמוז תשח"י סל"ז (תורת מנחם - התוועדות חכ"ג ריש ע' 164).

שם חל"ו ס"ע 55.

(72) פרש"י שם כד, א (ד"ה אלא כאחד). וראה מצפה איתן
שם, ב. ובמנחות סט, ב. ועוד.

(73) תענית כ, ב. וש"נ. הובא בפרש"י הנ"ל.

(74) ראה דרשות הר"ן דרוש ח (נעתק בלקו"ש ח"ג ע' 966).

וראה שבת נג, ב. ועוד.

(67) הערה 6.

(68) ראה שיחת כ"ד טבת תשי"א (תורת מנחם - התוועדות

ח"ב ע' 349. ע' 354. לקו"ש ח"ח ע' 242). שיחת ח"פ תשכ"ד
(לקו"ש ח"ה ע' 175 ואילך). וש"נ. וראה גם לקו"ש ח"ו ע' 187
(גם משיחה זו).

(69) ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ו ע' 368. וש"נ.

(70) תענית כה, א.

(71) ראה שם כד, סע"ב ואילך. וש"נ. וראה גם שיחת י"ב